

MATGES

40
CTMS.

SEMANARI GRÀFIC D'ACTUALITATS BARCELONA

Any 1 • Núm. 22
5 novembre 1930

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ LLIBRERIA CATALONIA PLÇA CATALUNYA 17

Després d'una llarga estada a l'estranger, motivada per la seva malaltia, Don Francesc Cambó ha tornat a Barcelona, completament restablert, i disposat a reintegrar-se a les activitats públiques. El retorn del gran líder català marca un moment de gran interès en la situació política actual

L'avió gegant G. 38 que està realitzant una tournée per diverses capitals europees, va arribar el dissabte a l'aeròdrom de l'Aeronàutica del Prat de Llobregat. Abans d'aterrar, va fer unes quantes evolucions per sobre Barcelona volant a tan poca altura que pogué ser còmodament admirat per molta gent. Procedent de Marsella es dirigí el diumenge cap a Getafe. A la silueta, una de les quatre hèlixs del grandíós avió...

(FOTO CASES)

El probable trasllat de Samitier a Madrid, ha col·locat novament la figura del capità del «F. C. Barcelona» en el primer pla de l'actualitat futbolística. - Samitier va jugar diumenge en el partit contra el «Júpiter» i va marcar el primer gol en la curiosa posició que l'ha sorprès el fotògraf. — (FOTO GASPAR)

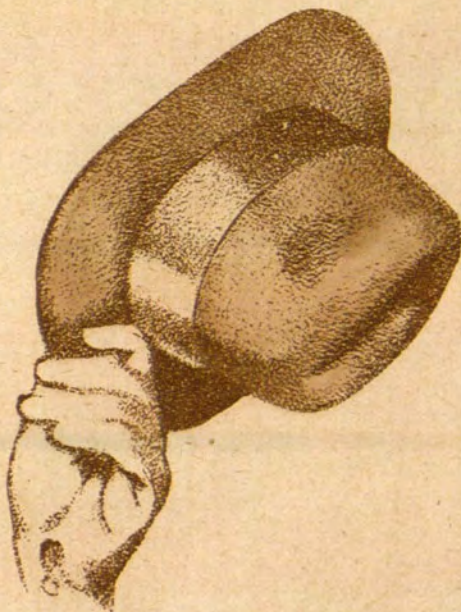

El dia de Tots Sants, la Diputació de Barcelona va portar, en corporació, una placa commemorativa a la tomba del gran patrici Enric Prat de la Riba. En aquesta ocasió, el senyor Maluquer i Viladot va pronunciar un discurs exaltant la memòria del que fou seny ordenador del catalanisme.

(FOTO CASRS)

VERITAS

PERFUMERIA
GAL
MADRID
LONDRES
NUEVA-YORK
BUENOS-AIRES

FLASCÓ

2 Pts.
TIMBRE APART

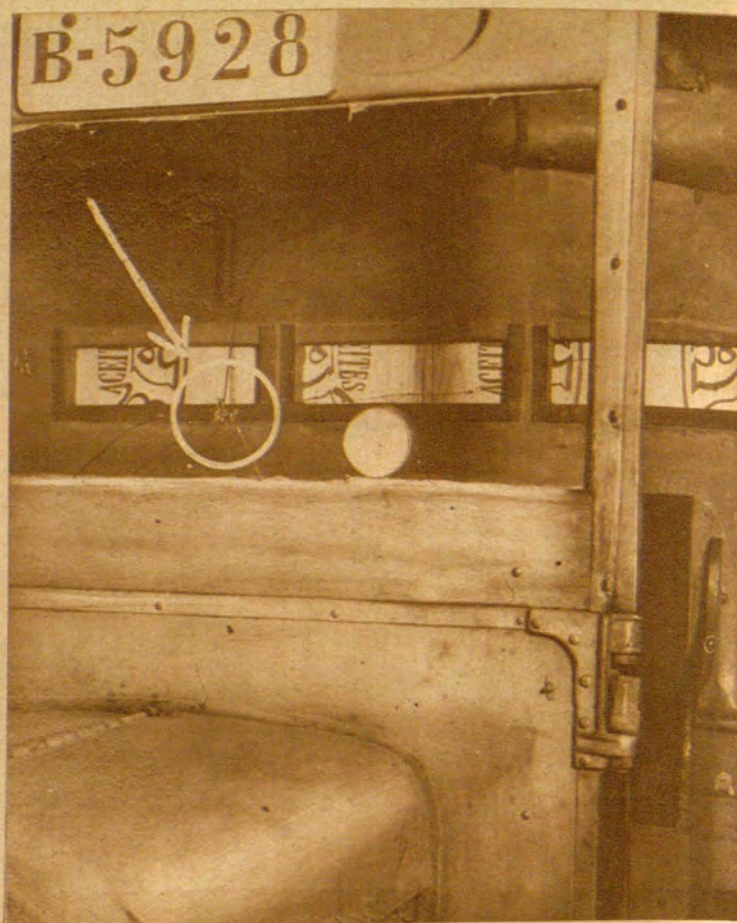
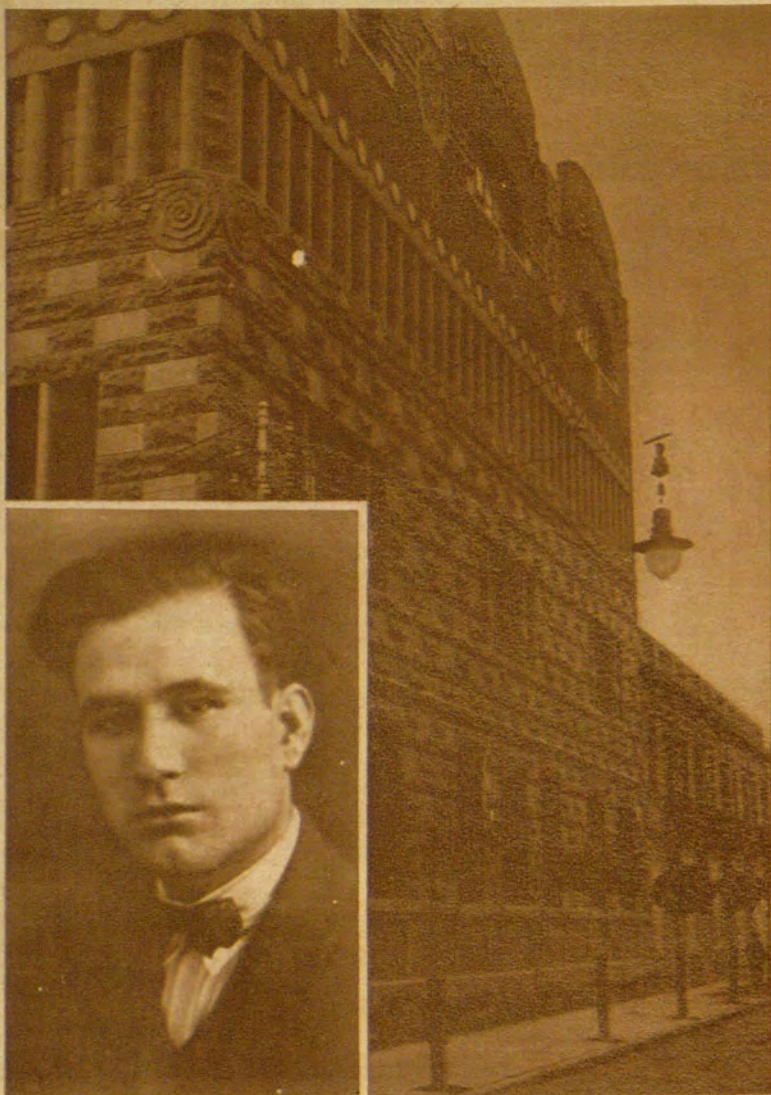

**VOSTÈ SALUDA
SENSE DESPENTINAR-SE**

quan usa Fixol. Fixa els
cabells per tot el dia, sense
empastar-los ni deixar-los
greixosos. Té el perfum
discret de les violetes.

Fixol

Dona distinció al pentinat.

ELS FETS DE BADALONA

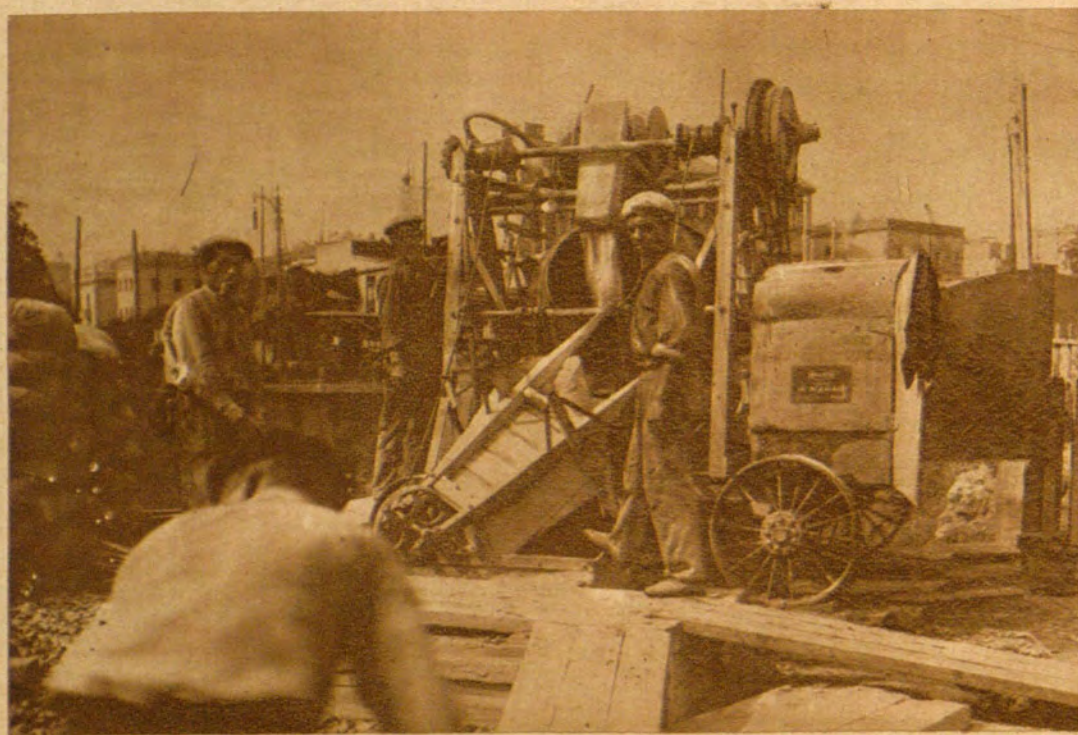
Un altre lamentable incident dels anomenats socials ha ensangrentat aquest cop els carrers de la veïna ciutat de Badalona. Heus ací la vista parcial de la fàbrica "Metalgraf" els obrers de la qual estan en vaga. El camió de la dita fàbrica amb senyals d'un impacte en el parabrisas, i el retrat de Ramon Bonjorn, obrer vidrier, que junt amb el xofer del camió resultà mort durant la lluita.

(FOTOS GASPÀR)

UNA FORMIGONERA MILLARS TREBALLANT

A LES OBRES DE L'ESTACIÓ SANT GERVASI
— FERROCARRIL CARRER BALMES —

MAQUINÀRIA PER A CONTRACTISTES I OBRES PÚBLIQUES

**MARIAN
MANAU**

Corts, 537

Telef. 30726

BARCELONA

Paseig del Prado

Telef. 10613

MADRID

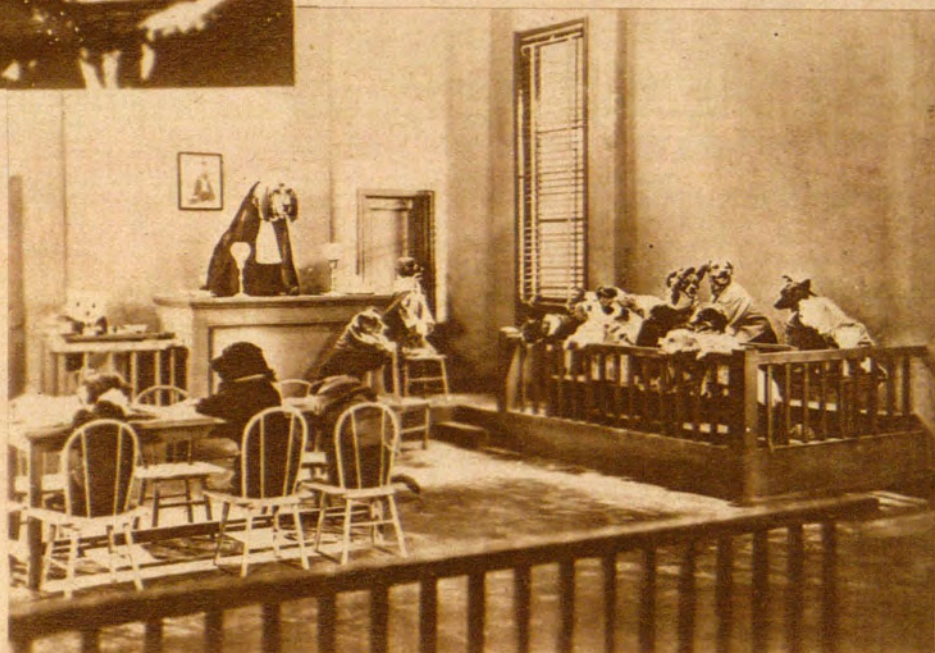
De quan les bèsties parlaven

L'hora de l'aperitiu en algun bar del país dels gossos dona lloc a les més animades escenes de camaraderia

Five o'clock tea. L'hora més elegant de l'alta societat i durant la qual hom pot gaudir l'espectacle de les més gracioses bel·leses del món caní

— ¿Jureu dir la veritat, tota la veritat i res més que la veritat?

¿Algun personatge de cinema? ¿Un agent de circ disposat a entretenir la guirlanda? No. Un gos policia en trajo de carrer

FOTOS
DELIUS

Un idil·li domèstic. Les grans i còmodes butaques dels nostres salons, serveixen precisament per això

Sigui pràctic i modern afeitant-se amb
PASTA HIGEA

Evita irritacions i grans que es produeixen amb l'ús dels sabons

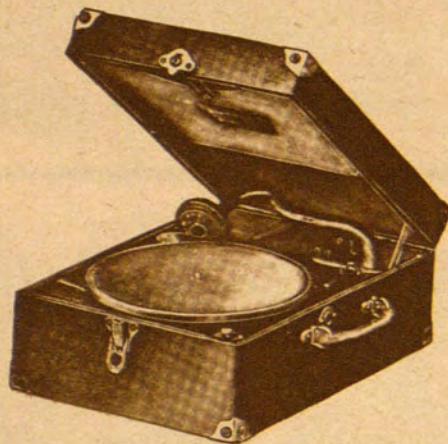
Demani's en les Perfumeries

Preu del tub: 2'50 pessetes

FONOGRAFS

I PLAQUES DE TOTES LES MARQUES

DEMANEU ELS CATALEGS DE
 LES DARRERES NOVETATS

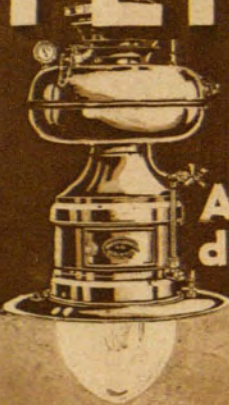
Fonògrafs d'ampliació ràdio - elèctrics
 Aparells de Ràdio

Agustí Guarro

Planos - Autoplanos - Harmòniums - Orgues

Rambla de Catalunya, 7 **ANGELUS-HALL**

PETROMAX

El sol que mai
 es pon

Allumatje indepen-
 dent conegut arreu

A. KLAEBISCH
 Claris 69-71. BARCELONA

VIATGES

Setmanari gràfic
 d'actualitats

Número solt:
 40 cèntims

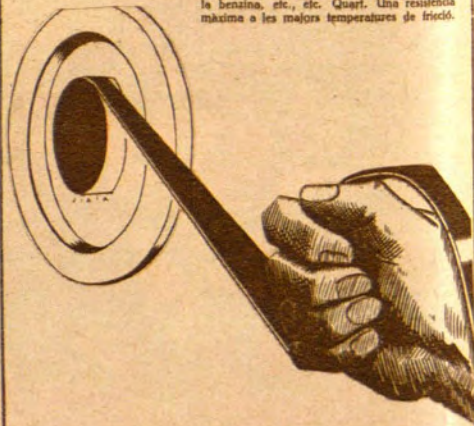
Preus de sub criptó:
 Barcelona, semestre 10 Ptes.
 Fora, semestre 10'50 Ptes.

Administració i venda
 LLIBRERIA
 CATALONIA

Plaça Catalunya, 17
 Tel. 12456-Barcelona

La cinta d'amiant per a frens d'automòbils

nacional, que garanteix: Primer. Un frenat
 entràtic i instantani. Segon. Un desgast mínim
 i consegüentment longevitat màxima. Tercer.
 Una insensibilitat absoluta a l'aigua, a l'oli i a
 la benzina, etc., etc. Quart. Una resistència
 màxima a les majors temperatures de fricció.

FABRICANT:
JOSEP SAULEDA
 SANT POL DE MAR (BARCELONA)

MALLORCA

a l'abast de tothom. Tres dies d'esta-
 da a l'ILLA i excursions per 75 ptes.

VIATGES CATALONIA

Rambla del Centre, 37 = Telèf. 23252
 Kilomètrics, bitllets i passatges a l'acte

TRES ASPECTES DE L'ACTIVITAT FEMENINA

El nostre temps ha concedit al paper de la dona un marge tan considerable de llibertat, que faria senyar les nostres àvies una pila de vegades seguides. Viajen soles, van als camps d'esports, on fan d'espectadores i de protagonistes, etcètera.

Això a casa nostra. Però sembla que cada clima, en el ram de l'activitat femenina, té una pila de recursos, més o menys nacionals. Cada terra fa sa guerra, i cada país vol que les seves dones tinguin algun tret inconfusible en totes les èdanes del món.

Els americans han arribat a fer una pila de filigranes, per subratllar la nacionalitat del seu preciós producte. Han aguditzat tan espectacularment com han sabut les condicions natives de llurs filles i han aprofitat totes les troballes de l'època. Els concursos han estat explotats fins al grotesc. Concursos del peu més polit, de l'espatlla més arrodonida, dels ulls més verds i de l'ungla més remenuda del món, etcètera, etc. ...

En d'altres casos ha calgut només que una atracció de forasters, amb una mica de malícia, vigili la permanència d'uns costums tradicionals, d'una indumentària típica i, sobretot, que procurés que fos servit tot plegat com un plat de cada dia i no com una raresa de museu.

Els tres gravats d'aquesta pàgina, en aquest sentit són ben innocents. Tot ha estat aconseguit per obra i gràcia de l'objectiu, sense una estratègia prèvia. Es tracta de dones de diversos països, cospades en un moment de deport, d'esplai, o, simplement, en llur tasca de cada dia.

Les tiradores d'arc del nostre gravat, són unes holandeses que practiquen un mafi de diumenge el bell deport de Guillem Tell. A aquestes Eves amb molta més indumentària que llur mare del Paradís, bé els es-

cauria d'encertar una poma.

Per fer més decoratiu aquest exercici les nostres holandeses no han hagut de mudar-se. Ha calgut només que no es desvestissin de la toca blanca dels manegüins planxats i de les faldilles tan folgades. ¿Us sembla que la mida de l'arc és excessiva? Fixeu-vos bé en llur dibuix, en llur fruïr, en llur fragilitat. Dona al cos de les tiradores una actitud lleugerament tivant, que, si no fa pensar, precisament, en els cupdells, és, tanmateix, plena de gràcia.

La roïllana admirable d'aquestes *girls* sobre l'herba no té pas una tradició tan respectable com el deport de l'aire. ¿Qui li negarà, però, una força plàstica de primer ordre? Es tracta d'una roïllana perfecta, viva, dibuixada pel *maillot* clar i per la pell colrada sobre el verd. No és un joc a amagar, això no. No sabem ben bé en què consisteix, però si repareu en el número que porten sembla que es tracta d'una roda de la fortuna. ¿Però quina serà d'entre aquest bé de Déu l'encarregada de portar mals averanys?

Aquesta actitud de les dones de Rússia és tot el contrari d'un joc. Tenen les armes a les mans — unes armes feixugues — i no les hi tenen pas per a una desfilada de revista. Tiren quan cal i tan dret com saben. Llur indumentària perjudica enormement llur feminitat. Es tracta d'esborrar o almenys de dissimular llur condició femenina i aquest negre sinistre, vora la llusor de les armes, gairebé ho aconsegueix.

Posats a triar, doneu-nos la dona més aviat fràgil, si pot ésser decorativa, millor. És més amable el nostre paper d'una protecció gentil, que no el d'haver d'exhibir els bíceps i el gruix de la veu, perquè coneguim bé els veïns quin dels dos és l'home.

R. M.

Turisme dintre el port

La clàssica «Golondrina», de regust vuitcentista, que va inaugurar el turisme dintre el port, sembla una mica cansada...

PRELUDI. — S'ha dit massa potser, que Barcelona viu d'esquena al mar. Potser serà qüestió de desmentir aquesta fama.

Feu la prova, sinó. A l'estiu especialment, us farà l'efecte que no sols no hi viu d'esquena, si no tot el contrari: tot Barcelona hi està abocada.

Les platges deis voltants de la ciutat, semblen un formiguer. I el port? Aquest port de Barcelona que ha estat fet per embarcar i desembarcar mercaderies, mica a mica, al pas que anem restarà convertit en estació marítima dels transatlàntics italians i en «atracció» immensa. Efectivament. Una sèrie de línies marítimes «casolanes» travessa en totes direccions. El barceloní i el foraster, frueix amb intensitat les delícies de l'aigua, sense mullar-se. N'hi ha per tots els gustos. Anem a veure-ho:

LA «GOLONDRINA». — El veritable instrument «degà» del turisme marítim deu ésser sens dubte la barqueta de rem. Però, no comprenem ben bé per quin motiu, sempre que un barceloní vol evocar els temps llunyans en que això del «turisme» era una rareza, se li presenta en primer terme la clàssica «Golondrina». Realment, als que avui som joves, la barca de rem ens sembla una cosa molt natural en un port modern, la «Golondrina», ens dóna una sensació arcaica. En la «Golondrina» vam fer els nostres primers viatges marítics. En ella sentírem les primeres sensacions del caminar sobre l'aigua i aprenguérem a perdre la por d'anar per altres llocs que no fossin terra ferma. Els nostres pares li havien atorgat tota llur confiança, fins que un dia... un dia l'hi retiraren de cop. La «Golondrina» calmosa, pacífica i soferta com un cavall de guàrdia municipal, demostrà que també era vulnerable a la desgràcia. Un barquet esbojarrat li féu perdre tot el seu equilibri vuitcentista.

— «Només es recorden de nosaltres, els aficionats al rem... i són tan pocs!» — es lamenta el barquer «a hores»

LA BARCA DE REMS. — La barca de rem la recordem amb joia. Un dia o altre hi férem un primer viatge, tots amb el cor estret, com el que va a emprendre una gran aventura...

Més tard vingueren les entremaliadures. La barca de rem n'ha hagut de passar moltes. Recordo una de quan jo anava al col·legi i en la qual vaig formar part com a protagonista. Ara ja la puc dir; han passat uns quants anys i m'atreveixo a descobrir-la per primera vegada.

Ens juntàrem sis vailets, i acordarem fer campana.

Ens dirigírem al port, llogarem una barca per una hora. El barquer era un bon home. Tant, que va tenir la desgràcia de deixar-nos en la barca sols, amb la promesa solemne de que no fariem imprudències. Ell mentrestant se'n anà al bar.

Quina tarda d'alegria! Eren les tres. Que bé es vogava dins el port. Amb quina suavitat s'esmunyia l'esquil per l'aigua. Té, sembla que no caminem i ja som a la bocana. I que bona mar que fa! Surtim? Es forma un còncave. Els més atrevits guanyen. Allà van, quatre valents i dos amb l'ai al cor: un mig plora; l'altre, jura que mai més l'enredaran; els restants riuen i fan moure

la barca per tal de despertar més por en els companys. Ens allunyàrem. Deliciós. Colom restava petit al nostre costat. De sobte un diu: — Es fa fosc, ja deu haver passat l'hora—. Oi!!! — Mirarem un rellotge vell, patrimoni d'un company. Eren les sis!!! Recompte de diners. Entre tots amb prou feines podríem pagar dues hores.

Com ho farem? Un dóna la solució. Allà mateix hi ha la platja de Càn Tunis. Esperem que ningú ens vegi i deixem la barca. Alguna consciència que repugna!... solució presa. Des d'aquell dia sempre

que veig un barquer el miro de cua d'ull. Avui no, ja fa molt temps.

Petita, àgil, la «Sirena» s'atreveix amb els «grans»...

Parlem amb un d'ells.

— Feu molts passatges al dia?

— Psè. Per un terme mig deu o dotze.

— Com ha anat aquest estiu?

— Molt dolent. Fa dos anys hi hagué més trànsit. Aquesta Exposició!

— Quantes barques fan el servei?

— De rema setze o diset. De motors divuit.

— Esteu content d'aquest ofici?

— Quan hi ha feina, sí. Actualment no n'hi ha gens. En els meus bon temps era una satisfacció.

“LA GAVIOTA”.— La «Gaviota» és la successora de la «Golondrina». Està dedicada als viatges de «consideració». Porta de la Pau a la Bocana del Port. Parlem amb el revisor.

— Totes les festes cada «Gaviota» fa dotze viatges d'anar i tornar. Els dies de cada dia, deu.

La «Gaviota», versió modernitzada de la «Golondrina», ocupa la plaça de tramvia marítim amb imperial i totí

Més lleugera, li passa al davant. A la quítxalla l'entusiasme perquè fent «carreres» guanya, i també perquè pot tocar l'aigua amb la mà. Com a més joveneta, és més atrevida i a vegades surt fora del port.

EL “RESTAURANT QUE FLOTA”.— Amb enginy, tot té utilitat en aquest món. Ací tenim aquest excel·lent pescador vingut d'Alemanya que es diu Pedro Garcia i que canvià la vida d'atzar del pescador per la burocràtica de cambrer sense canviar per això els útils de treball.

Quan la barca fou vella, unes petites reformes i apa: a servir berenars i copes.

Ens hi atensem:

— Fa molt temps que us heu instal·lat ací?

— Uns vuit anys.

NAVEGACIÓ D'“ALTURA”.— La navegació d'altura, va a càrrec del «Salvador», vaixell d'unes 300 tones. Fa dos o tres viatges cada diumenge i arriba fins al Llobregat. Al barceloní que no ha passat mai de Sant Andreu — n'hi han més del que sembla —, puja il·lusionat al «Salvador», entorna els ulls i es fa el pensament de que se'n va a Mallorca. Quan torna exclama: — Quina llàstima que sigui tan curt!

MOT FINAL.— El turisme progressa a ulls vistos dins el nostre port. Ara hom pretén conquerir els aires.

Les torres de ferro s'aixequen, s'aixequen cada dia més.

Aviat unes vagonetes correran penjades, des de Miramar a Sant Sebastià.

Molts barcelonins contemplen cada diumenge els avenços de les obres, fan càlculs i frueixen per endavant les sensacions d'aquesta modalitat de turisme encara desconeguda.

S. M. RIERA

FOTOS CASES

Ja ho veieu: d'una barca en surt un restaurant *dernier cri*

Funcionen tot l'any i normalment són tres els «veïcles» en circulació.

— Quants viatgers deu portar a l'any cada... diemne «veïcle».

— Veurà... veurà... — rumia una mica — Potser dos-cents mil.

— Quant temps fa que s'establí aquest servei?

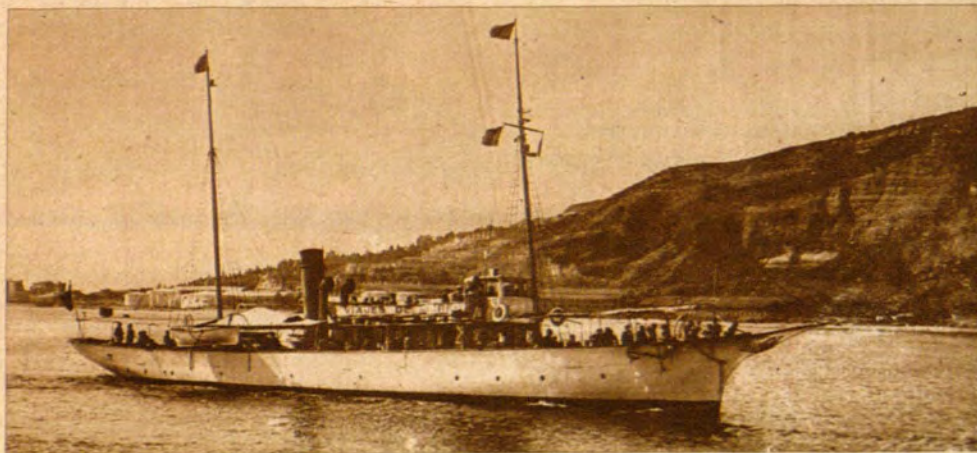
— Cinc anys.

— Augmenta el públic?

— Cada temporada.

LA “SIRENA”.— La diminuta «Sirena», es passa la vida fent la competència a la «Gaviota».

El «Salvador», l'antic yacht de l'arxiduc Lluís Salvador, es dedica a la navegació d'altura... Surt del port i tot!

**A casa,
a l'oficina
i al teatre**

Domènec Aymerich, actor i funcionari

EN la darrera obra d'en Sagarra: «Corona d'espines», l'Aymerich ha fet el paper d'un criat de 25 anys. Quants en té, realment? Males llengües diuen que, si fa no fa, 60. La conclusió, després de mirar-lo ben de la vora, sota el llum implacable del «camerino», és que fa de mal dir. I això que l'Aymerich és dels que té més dret a envellir-se, si li ve de gust. Fa alhora d'actor i de funcionari, sense perjudicar ni l'empresari del Novetats ni l'Ajuntament. És, ara com ara, l'únic actor funcionari — no digueu l'únic funcionari actor.

— I doncs, Aymerich; ¿són ben compaginables aquestes dues professions?

— Si ho són? Gairebé us diria que són fetes l'una per l'altra.

— Però la víctima de totes dues deu ésser la son.

— No ho cregui; dormo sempre set hores, ben tocades.

— ¿Així sou puntual a l'oficina?

— A l'oficina i als assaigs.

— És clar que us podríeu fer valdre a l'oficina la vostra fama d'actoràs.

— Més m'estimaria, en tot cas, exhibir hi els meus trenta-tres anys de serveis a l'Ajuntament.

— Més anys que de teatre?

— I uns quants més.

— Quants?

— Mireu: era l'any 1908 que l'actor Capdevila se'n va anar a Amèrica. Jo el vaig substituir amb 9 pessetes de sou.

— Però abans bé havíeu fet comèdia.

— Com a aficionat, vaig començar a l'Esquerra de l'Eixample, sota la direcció d'en Santpere. Formava part de la companyia de sarsuela.

— Encara quan canteu couplets la vostra veu actual es recorda de la seva edat d'or. De què cantàveu?

— Feia de baríton. Però si convenia, cantava del que fos. I ballava i tot.

— Ballàveu?

— Un «can-can» que hi cantaven els àngels.

— Amb aquesta indumentària, que us ha tret trenta anys de sobre, no ballaríeu avui?

— Avui no, filllet, i això que em sento àgil i que —mireu!— encara tinc les galtes llises.

— Reculem una mica: tornem als vostres començaments.

— Al Romea — mal m'està el dir-ho — vaig fer-me l'amo ben aviat. No he tingut mai por del públic, d'això que en l'argot teatral en diuen «anar de cara al toro» i que em perdoni el meu públic la frase.

— Així, doncs, ¿qui us va donar l'alternativa?

— En Rossinyol: va fer-me fer els seus «Savis de Vilatrasta» per veure si li agradava. Sembla que em va trobar de primera i en acabar el primer acte, ja em feia repartir el paper de més lluíment d'una seva estrena: «La llei d'herència».

— I ja tenim el gran actor còmic!

— He fet el que he pogut.

— El punt flac d'un actor és la manera de prendre's el paper. ¿Teniu cap inconvenient a dir-nos quina és la vostra?

— El meu punt flac són els versos. Amb els versos no hi cap la trampa. I jo no tinc una mida d'allò que en diríem infal·lible. Me'ls he d'aprendre de memòria si

no vull perjudicar l'autor amb un allargament o una escursada. Quan em veieu estudiar ja podeu ben dir: l'Aymerich se la carrega. Li donen un paper de vers.

— I la prosa, doncs, no l'estudieu?

— Em refio de la memòria. Al cap de tres assaigs ja em sé el paper passablement. A més em penso que tinc una mica de pràctica d'escollar l'apuntador i això em salva.

— El vostre tipus de teatre?

— Fet i fet, «Joan Bonhome». El vaig salvar del «fosso» i ara em té un gran agraïment i m'afavoreix a cada representació.

— No heu fet ni fareu mai drama, Aymerich?

— No podria fer-ne encara que volgués.

— Encara que volguéssiu?

— El públic no em creuria. Així que surto ja riu. Si li parlés seriosament, creuria que l'estafo.

— ¿Quines són doncs, les vostres comèdies?

— Feu-vos càrrec que he de tenir una gran debilitat per les de Pitarrà: («L'apotecari d'Olot», és la meua obra). Però he fet amb gran delícia diverses comèdies de Soldevila, Sagarra, Crehuet, Pous, etc.

— Res de pallassades, doncs.

— Res de pallassades. Fer de pallasso una vegada a l'any; per Innocents i gràcies.

— Així en les vostres comèdies preferiu?

— Un treball de comèdia, més aviat fi.

— Durant 33 anys

Fer un paper d'un minyó de vint-i-cinc anys exigeix un maquillatge minuciós. Davant del mirall, l'Aymerich arriba a donar una autèntica frescor a les seves galtes

d'escena, Aymerich, us en deuen haver passat de totes. ¿Voleu recordar-ne un parell, si us plau?

— Amb tants anys de teatre, mireu, sóc un home sense anècdotes.

— I modest com una viola.

— Creieu-me. Hi ha una raó molt clara.

— Quina?

— Jo, per la meua situació de funcionari, no he hagut d'anar mai «per les roques».

— ¿No recordeu un paper que poguéis perjudicar-vos la col·locació?

— Ah, això sí.

— Conte.

— Feia temporada de català al Principal. Representàvem «De la terra al sol». Jo feia de regidor. Havia de cantar aquelles cobles satíriques contra l'Ajuntament. Jo havia d'anar amb peus de plom. M'hi jugava el càrrec.

— Mireu:

«Els anglesos beuen whisky,
els de Prússia vi del Rin,
xampany beuen els francesos
i els de Badalona anís».

Manzanilla els madrilenys,
al Penedès codorniu
i els edils de Barcelona,
beuen aigua de Dos Rius».

— No us va passa res?

— No hi havia perill. Ara, com abans, el fer d'actor m'ha valgut la consideració dels funcionaris i dels regidors.

En definitiva, els he fet la bona obra de fer-los riure la dona, les criatures, les cunyades i tota la família.

— Posat a triar entre fer de funcionari i d'actor, ¿per on us decantaríeu?

— Pensem-ho. La nostra professió és de les més poc agraïdes. De l'autor, al cap d'uns anys, en queda l'obra. De l'actor no en queda sinó un petit record. Jo he fet de funcionari perquè en un moment que decorosament no pugui presentar-me davant el públic —ja puc dir el meu públic!— pugui donar-me el luxe de retirar-me abans de fer pietat.

— En teniu per anys encara!

A la seva taula familiar, el gran actor còmic no deu descuidar-se de divertir al petit espectador i admirador que té al costat

— Voleu aclarir-nos aquesta paraula d'argot?

— Vull dir senzillament, que no he anat a fer «bolos». I és clar, això treu totes les possibilitats i tots els al·licents d'anècdota i d'aventura de la meua vida teatral.

— Però en els nostres escenaris també en passen.

— A mi, no gaires. Mireu: M'arreglo jo mateix la roba; la tinc a casa i me la classifico amb un tirabuquet i per això mai no m'ha calgut vestir amb roba d'altri. Sentireu a dir sempre que he estat un home seriós.

— Fora de l'escena, sí.

— I a l'escena, i tot.

— I bé; ens deixeu sense anècdota?

— Deixeu-mi pensar.

— Un paper mal sabut, una topada amb un autor, amb un empresari, tripijocs, gelosies, una bambalina que cau, un incendi, un dia de desgràcia...

— Això dels dies de desgràcia, en mi, gairebé no compta. De vegades, a l'hivern, surto de casa amb un mal humor irresistible. Però, posat davant el públic, em dono compte que no tinc cap dret a fer pagar el meu mal humor als espectadors. I aquell vespre, com sempre, tot va com una seda.

A l'oficina, Domènec Aymerich és un funcionari seriós i puntual, cosa que als habituals al Teatre Català els costarà de creure. Les ulleres donen a la seva cara una gravetat que mai no ha tingut a les taules

— Vau cantar?

— Vaig cantar. Era el bo de l'aldarull per les aigües de Dos Rius. Abans de cantar-les vaig triar-me les cobles. Vaig escollir-les que no perfilessin massa la punteria.

— Vinga la cobla.

— Què més voldria?

— Amic Aymerich, que us vingui primer la jubilació de funcionari que la d'actor.

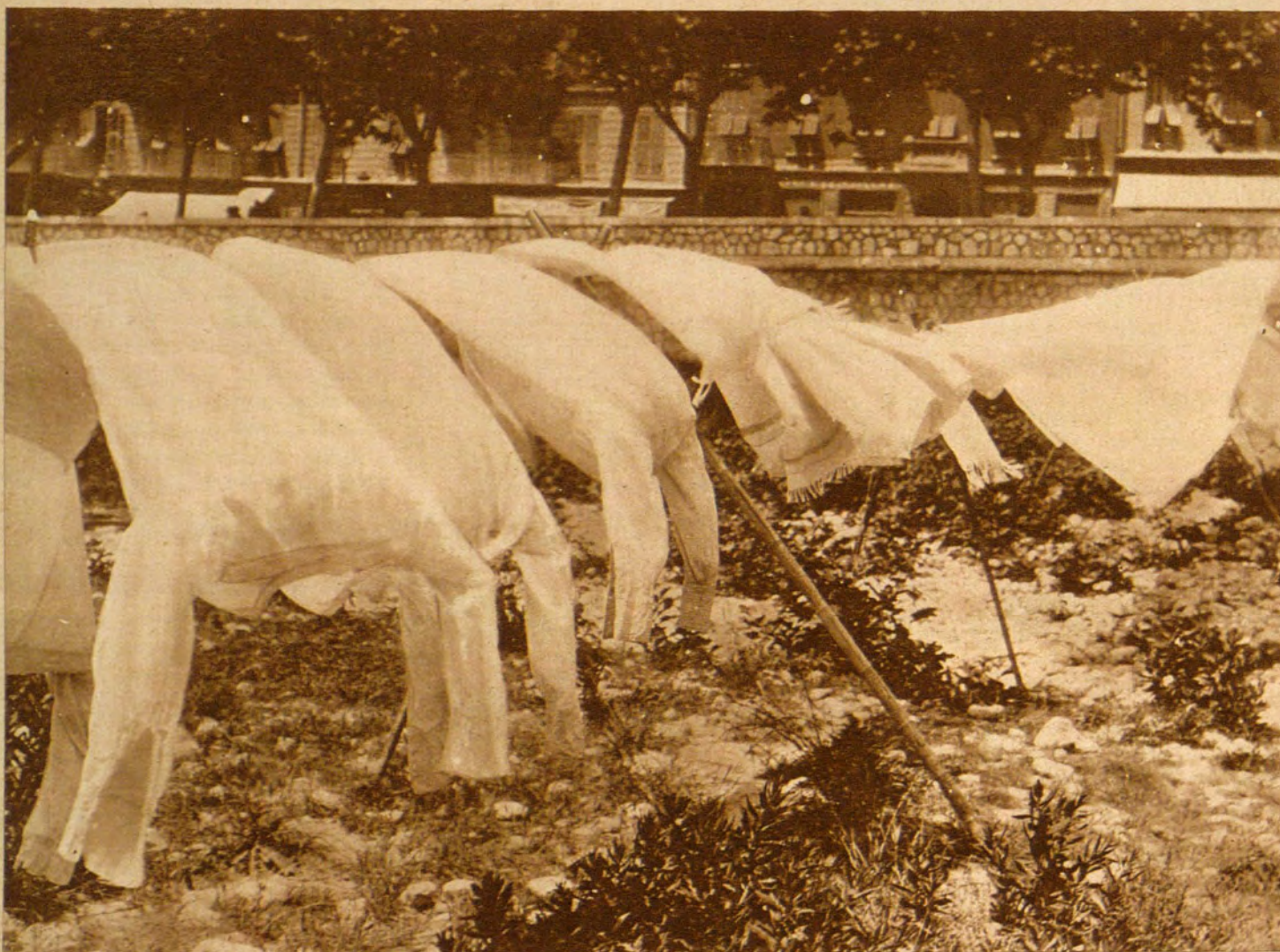
— De tots dos llocs, per treure'm em sembla que hauríeu de fer-ne un expedient ben llarg.

FOTOS BRANGULÍ

R. M.

Petits idil·lis

Es a dir, «petites imatges», com vol dir la paraula: amable barreja de simplicitat i de sentiment. No tots els elements que serveixen per fer un bon bodegó poden suggerir-nos aquesta doble sensació delicadíssima. Cal que hi hagi en l'actitud o en el veïnatge una engruna de vida, una mica d'humana tebior. Fa de mal dir què pot dir-se pròpiament idil·li. No costa tant de dir davant unes imatges, petites naturalment, això ho és i això no.

Aquestes camises prenent el sol, totes inflades de vent, no tenen una grotesca semblança amb les «bombes»?

L'idil·li, en el sentit precís de la paraula, no fa de bon trobar en l'estrepit de les grans ciutats, on el temps és gairebé imperceptible i fa de mal destriar la primavera de l'estiu i l'hivern de la tardor.

El trobareu en els recons d'alta muntanya, en un carrer perdut, en la carretera deserta i — per què no? — damunt una taula on l'atzar ha aparellat diversos objectes que prenen un sentit, posats l'un al costat de l'altre.

No és pas que la ciutat no puguí donar-vos el seu idil·li. Però els ulls atrafegats no tenen la placidesa que cal per descobrir-los. Les meravelles de la fotografia, que ens dona filigranes noves, ha descobert, per exemple, la gràcia dels botons d'una roda amb prou relleu per suggerir-nos aquestes sensacions. ¿Però, en ple giravolt qui pensarà en l'idil·li? Sembla que una certa immobilitat és, si fa no fa, indispensable. Diem una certa immobilitat, no n'és. Perquè convé poder pensar que tot allò

en un moment donat pot reprendre la seva vida.

En aquest sentit, gairebé es podria afirmar que la fotografia supera la pintura. Els objectes més modestos agafen, davant de l'objectiu, una qualitat tota nova. Aquestes petites coses, pel simple miracle de l'objectiu, agafen un halo prestigiós de literatura i de poesia.

Els idil·lis d'aquestes pàgines, trobats feliçment per l'objectiu fotogràfic, són dintre la categoria d'idil·lis clàssics. Entren dins el codi de les «petites coses», del maeterlinckià «Tresor dels humils». Dintre un casolanisme de bona llei l'objectiu ha descobert el diàleg sense paraules de dues botes penjades a la finestra, el voleiar d'unes camises plenes de vent, la dormida del cavall al peu de la carretera i el bodegó del whisky, amb la presència poc tranquil·litzadora d'unes sabates.

La gràcia de l'idil·li consisteix en què no calgu explicar l'argument. Es tracta d'una simple sensació, que han de descobrir els ulls. Cadascú pot impune-

Davant la carretera, que és el seu pa de cada dia, aquest cavall blanc es permet el luxe de fer una becaina. Es tracta d'una venjança a tantes fadigues?

Un bodegó original: l'ampolla de whisky, les cigarretes i unes sabates que semblen de bona qualitat. L'orgull d'aquestes sabates és de caminar dretes després de mig buidar l'ampolla

Aquestes sabates, per llur actitud, al peu de la finestra, esperen probablement uns peus com els de Charlot. Massa sabates per un pedal — deuen pensar totes dues!

ment atribuir mals propòsits a la sabata que presideix, potser immerescudament la taula, hom pot creure que el cavall blanc té un cert cinisme de dormir en lloc d'anar carretera enllà com els seus companys de raça; qui tingui més viu el sentit del grotesc podrà exercitar-lo a base de les camises amb cos i braços de vent; l'idil·li amb un sentit més dolç o més amarg, serà l'idil·li que ha caçat l'objectiu.

Encara que és més normal i potser més d'acord amb el tarannà de la cosa, la tendència a veure'l sempre sota l'aspecte més tendre. No precisament suposar que les dues sabates esperen que surti un caparró per la finestra, ni fer córrer que el cavall contempla una posta de sol. Però guaitar aquestes petites imatges amb la mica d'enterniment que implica i que gairebé exigeix llur petitesse, llur bonhomia essencial. R. M.

L'idil·li d'aquest mico i d'aquest gos no és purament sentimental. El mico es lliura a una operació d'higiene que estalviarà moltes esgarrapades al gos.

NORMA SHEARER

REALMENT, els artistes de cine ja no saben com manegar-s'ho per a fer-se els interessants. Hollywood ens envia cada «bomba» que fa tremolar tot l'Atlas cinematogràfic: avui és la Pola Negri que es casa; demà és en Ramon Novarro que es fa frare; demà passat és la Greta Garbo que s'acaba de morir; l'altre dia és Douglas Fairbanks i la Mary Pickford que es divorcien. Sembla un concurs de «bluffs».

Ara li toca el torn a Norma Shearer. Però la seva notícia és de les que se n'emporten el premi, i sobretot perquè és veritat: Norma Shearer es retira. Això, quan la Bertini, la Maria Jacobini i al-

El seu perfil li reservava una pila d'anys de vida en la pantalla. Els seus braços donen una meravellosa sensació de juvenesc. Norma Shearer, amb un sentit de distinció admirable, sap trobar el moment de retirada en el seu punt dolç

deixa el cinema per dedicar-se exclusivament a fer de mare

Aquesta simfonia de blanc i l'actitud dels braços ja vol ésser tota maternal...

tres, que ja «estan en edat», no solament no es retiren, sinó que s'hi posen més de ferm que mai, és sensacional. Norma Shearer deu tenir uns vint-i-vuit anys, i ara és més bonica i més artista que en tota la seva carrera. Però Norma Shearer es retira perquè acaba de tenir un fill.

I vet aquí com l'artista famosa de la pantalla, que és l'ésser més espectacular i més deshumanitzant del món, aquell ésser que ens fa l'efecte que té l'ànima de cel·luloide, abandona la glòria del «setè art» i es despulla de les seves sedes i les seves perles decoratives, per quedar-se a casa seva, vestida amb una bata clara i preparant biberons...

Feia uns dos anys que Norma Shearer era casada amb el conegut director d'escena Irving Thalberg. Tots ens recordem encara d'aquelles fotografies que van publicar els diaris, en les quals Norma, agafada de bracet amb un jove, de jaqué, somreia, tota blanca, en mig d'un estol de noies i de flors. Mentre dinaven, solemnement, després de la cerimònia de les noces, diu que la Mary Pickford li va preguntar si estava ben contenta, i que Norma va respondre:

—N'estic molt de contenta, moltíssim. Irving i jo estem disposats a ésser extraordinàriament feliços i a treballar. Tenim molts projectes...

I, en efecte, tothom ja ho sabia; Irving i Norma s'estimaven, però en el matrimoni d'una artista de cine amb un director de cine, sempre hi entren plans de treball.

Ara que Norma Shearer i Irving Thalberg, se'ls portaven tan amagats aquests plans, que per més que la colònia cinematogràfica de Hollywood els espies, no

Abans de deixar la pantalla, Norma Shearer, amb la complicitat d'un vestit cenyidíssim, vol dir-nos que la línia del seu cos és tant o més fina que sempre

aconseguia l'entreveure'n res. Els van deixar passar la lluna descansadament. Però després, la productora esperava d'un dia a l'altre el resultat de la col·laboració dels seus dos empleats.

Norma Shearer, no obstant, seguia filmant i Irving Thalberg, dirigint, cadascú per la seva part. I quan algú els preguntava com anava la seva obra comú, contestaven amb una mitja rialleta misteriosa:

— No podem dir res encara...

Fins que fa un temps, Norma va formular la primera concreció:

— Si tot va bé, dintre d'uns mesos haurà quedat acabada la nostra obra.

Norma va demanar llavors permís a la Metro per una temporada, i va tancar-se rigorosament a casa seva. La intriga augmentava per moments a Hollywood. ¿Què en sortiria de tot allò?

A casa seva, Norma no rebia més que algunes comptades visites (la de Mary Pickford, especialment), que en sortien amb cara de guardar un gran secret.

Fins que un d'aquests dies va arribar Irving Thalberg a l'estudi, emocionat.

— Ja està! — anava dient entusiasmat i plorós, i estrenyia mans i més mans.

En arribar a la del director, va exclamar:

— Hem acabat, senyor! ¡Si vol ja pot anar a casa, a felicitar la meva dona!

Aquest oval perfecte del rostre de Norma Shearer i la claror dels seus ulls — verd gris — deixen de pertànyer a la pantalla per abocar-se sobre un bressol

Un gran capell demana un gran somriure. Norma Shearer no es fa pregar. Les ratlles del capell acaben de perfilar la línia dels ulls, de les dents i dels llavis

I Norma Shearer va rebre el director dels estudis, al llit, molt pàl·lid i molt feble, però radiant.

— Vull ensenyar-li la meva darrera i la meva millor producció — va dir-li, somrient.

Va sonar un timbre. I va aparèixer davant els ulls astorats del director, una infermera que portava als braços una criatura acabada de néixer, fresca com una rosa.

En aquest cas la submissió als deures maternals donen a la gran actriu una avinentesa única, elegantíssima, de deixar el cinema. Sembla que les altres s'hi pensen i van ajornant la decisió fins que els hi empenyen inexorablement les arrugues o la feixuguesa. Norma Shearer troba el punt dolç de la seva beutat i de la seva maduresa artística.

És un comiat sense melangia, per part d'ella almenys. Per part dels seus admiradors, el moment no té una oportunitat tan falaguera.

Norma Shearer és una de les flors més delicades que ha produït el jardí de Hollywood, jardí ben prestigiós per flors d'aquesta mena.

I. P.

La casa més gran i la més petita de Barcelona

altres hi ha lloc de sobres i ara no em canviaria d'aquesta casa per res del món.
— Fa temps que hi estan?
— Ja fa uns quants anys. Quan el fort de la crisi de l'habitatge a Barcelona, vaig

La casa més gran. — Després d'aquesta visita a la casa més petita, de la qual hom podria dir-ne allò de què quan el sol hi entrava, els estadants n'havien de sortir, perquè no hi cabien alhora, ens en anà-

La casa més gran de Barcelona. En diuen Edificio La Concepción i es troba situat a la Gran-via, passada la Plaça d'Espanya. Al fotògraf li va faltar clixé per fer-li cabre ben bé tota i a nosaltres quasi ens hauria mancat revista

Un conte per a nens... Una vegada hi havia una caseta petita, petita; tan petita que no més hi cabia una rateta...

I bé; aquesta caseta tan fantàsticament petita podem dir que no és una caseta il·lusòria. És una caseta real que tothom podrà veure al Paral·lel, n.º 102. Té la façana entremig del teatre Talia i una altra casa amb uns grans porxos que, com que avancen molt, quasi se la mengen.

És molt fàcil que hi hàgiu passat per davant moltes vegades i que no l'hàgiu vista. És tan petita!

Té poc més d'un metre de façana i l'alçada de dos pisos. En veure-la per primer cop, un es pregunta com pot ésser possible que aquell niu tan minso pugui servir d'habitatge a persones humanes. Una mica més informats, però, començarem a comprendre-ho. La façana de la casa més xica de Barcelona és un truc. La casa s'eixampla per dintre com un embut i les dimensions de les peçes interiors són una mica més enraonades. No massa, però. De totes maneres en aquestes condicions es fa possible que hi pugui cabre una família mentre no sigui nombrosa i renunciï a donar *soirées* a les seves amistats.

— Estem encantats de viure aquí — ens deia l'actual estadant i ocupant de tot el minúscul edifici —. Cregui que per a nos-

quedar-me sense pis i vaig poder trobar aquesta caseta en la qual l'estadant que l'ocupava, que era un sabater, estava disposat a deixar-la, mitjançant una quantitat pel traspàs.

— Una quantitat petita com la casa, no?

— Home, no tan petita com això. Vaig pagar-ne tres mil pessetes.

— Quasi el valor de tot l'edifici.

— No hi hagué més remei; però no em requen. Vol una dada curiosa referent a aquesta casa?

— Encantat!

— Doncs ja pot dir-ho ben alt. No fa gaire més d'un any que una revista madrilenya duia un reportatge titulat: *La casa més petita de París*, amb una infinitat de dades de construcció i emplaçament i amb la fotografia de la seva façana, que no era altra que la d'aquesta casa.

Res, que ni quan en una reunió es conta un *bulo*, que diria el general Despujol, massa gros, hom recomana que s'obrin les finestres perquè pugui passar, aquest és de tals dimensions, que ni per la porta i la finestra juntes, les úniques dues obertures de la façana de la casa, hauria pogut passar i segurament que hauria re-bentat per la teulada. Una mica més fluix, senyors periodistes madrilenys.

rem a veure la seva contra-partida o siga la casa més gran que hi ha a Barcelona.

Es troba al carrer de Corts, passat la Plaça d'Espanya. Pertany al magatzemista de draps senyor Fornt i d'aquí ve que sigui coneguda per la *casa del drapaire*, per més que el seu propietari la batejà amb el nom de «Edificio La Concepción».

El fill del senyor Fornt ens dóna amablement una sèrie de dades interessants.

— Per què li varen donar aquest nom?

— És el nom de la mamà — ens digué — i per aquesta raó es posà a la part alta i central de la façana una estàtua de la Puríssima que mideix uns quatre metres.

— ¿Presidí algun criteri especial en la seva construcció?

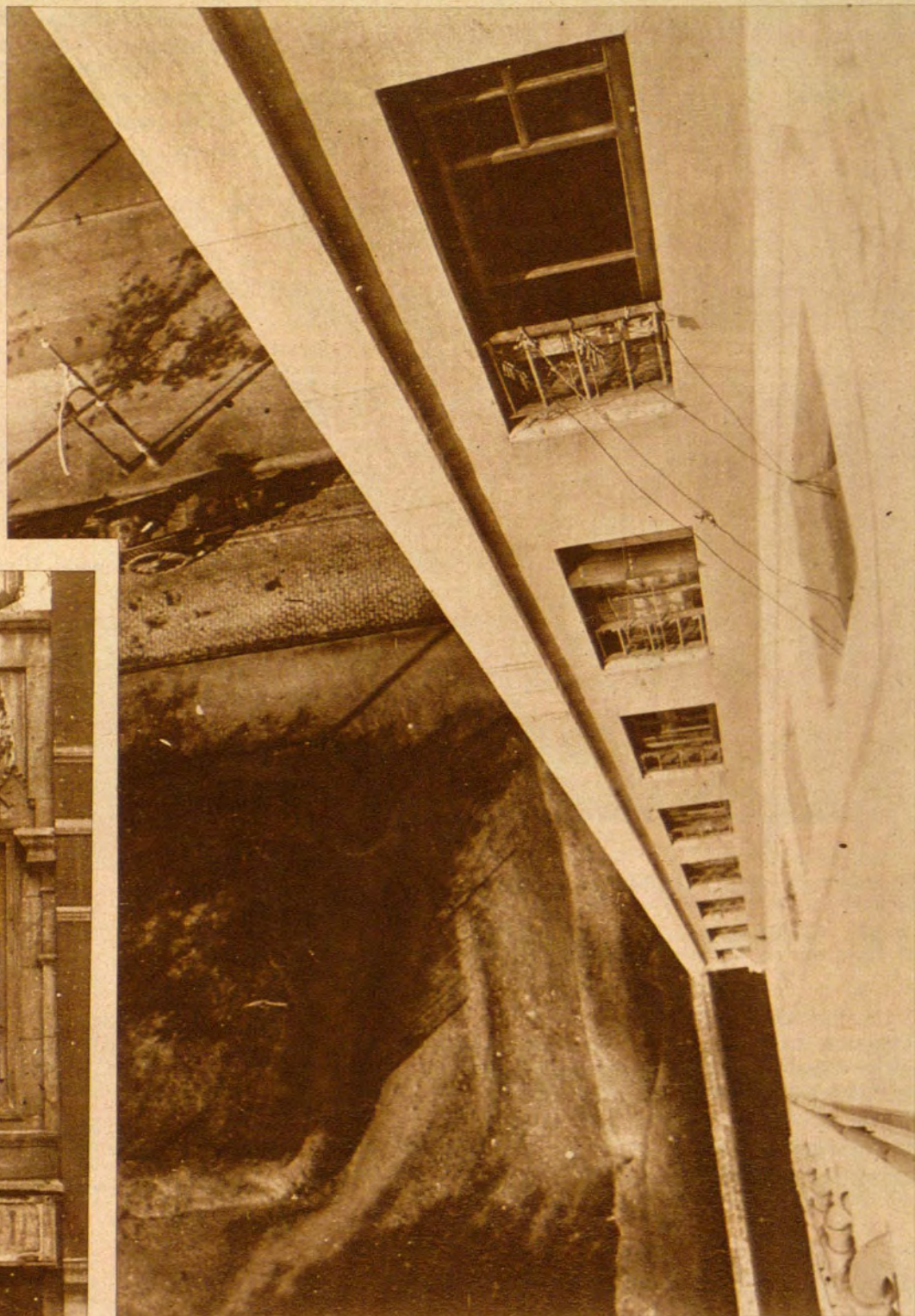
— Sí. El papà tingué la idea de fer una sèrie d'habitacions relativament econòmiques i al mateix temps presentables i decentes. A aquest fi es proposà des del primer moment que les dotze tendes que hi ha als baixos completessin els serveis a utilitat dels llogaters. La casa es compon de 242 pisos, que a un promig de 5 persones per pis, representen una població de 1210 persones; sis porteries, totes amb ascensor de dia i nit; un vigilant exclusiu per l'edifici; telèfon (2 aparells per escala, un a la porteria i un altre al cinquè pis) per a ús dels estadants. Hi ha clínica-con-

sultori mèdic, farmàcia, escola i tendes de fruites, verdures, pesca salada, olis i sabons. Carboneria, una perruqueria per a senyors i una per a senyores. Carniceria i un Bar-restaurant.

La recollida de deixies es fa per compte del propietari i uns rentadors edificats al darrera de l'edifici es captenen del servei de safareig per als veïns que no vulguin rentar-se a casa seva.

—Un poble en petit pel que es veu.

— Això mateix. Heus ací més dades: La façana té 84 m. i 44 d'alçada, ocupant un perímetre de 200 m.² Pisos d'alçada: 10. S'empraren en l'edifici 3.200.000 peces de terra, entre totxos, rajoles i mahons; 1840 carretades de sorra; 584 tones de ciment; 270 de calç i guix; 357 de ferro, en jàcenes i bigues, i 57 en

Mireu cap avall i sentireu la sensació del vertigen. Penseu, però, que més havia de sentir-lo el fotògraf en fer la foto enfilat damunt de la barana del terrat

columnes de fundició. 290 m.³ de fusta; 16.000 m.² de mosaic; 46.000 m. de fil elèctric i cable i 16.000 m. de tubs de plom de diferents diàmetres.

Férem els treballs per pròpia administració emprant-hi 150 operaris i fent els treballs de fusteria i ferrer a la mateixa casa. Sols haguérem de lamentar un accident una mica greu que pogué curar-se; els altres, no molts, tots lleugeríssims i sense importància. Això es degut a què anàvem alçant les plantes i posant els sostres, de forma que els paletes treballaven per la banda de dintre i quan més a una alçada, pràcticament, de quatre metres.

— Durà molt temps l'obra?

— Uns dos anys. En una setmana aixecàrem tota una planta la qual cosa representava un edifici vertical de sis pisos. Teníem el treball organitzat de tal manera que no es perdia ni un mínut de temps. Durant la nit es treballava amb reflectors per acumular els materials que s'havien d'emprar el dia següent.

— I el cost de tot això?

— Pot dir-se que l'Ajuntament va cobrar per impost sobre l'edificació (una manera com qualsevol altre d'estimular la construcció) la xifra de 120.000 ptes.

— N'hi havia per fer-ne un altra caseta, més modesta. I el cost total de l'edifici?

— L'edifici pot valuar-se en uns 5 milions de pessetes.

Aquest edifici, lector, és el gratacels ajegut que et presentarem un dia parlant dels gratacels de Barcelona.

J. V. A. (FOTOS ESMERU)

La casa més petita de Barcelona. És al paral·lel al costat del Teatre Talla. La façana té un metre i cinquanta centímetres d'amplada

un dia li llauraven, l'altre li sembraven i quan havia trobat el verd el sol ja li tornava groc el camp i quan tenia el groc a punt llavors li segaven.

L'organització dels marxants d'art, organització essencial de les grans capitals de l'art, era fins ara desconeguda a Barcelona. Les galeries exercien un paper de comissionistes sense responsabilitat. Així els pintors pintaven amb la vaga esperança de trobar uns ulls que s'enamoresin de llurs teles i amb la temença, ja més real, d'haver de guardar indefinidament la tela en el taller, insuficient per a pintar i més insuficient encara per fer de magatzem.

Hi ha a casa nostra més d'un marxant. Hi ha unes galeries, les galeries Maragall, que han donat a aquesta organització un impuls, si fa no fa, decisiu. Joan Anton Maragall, que és el qui en sap més coses, i de més bona font, ha respost les nostres preguntes:

—Així quina és la confiança bàsica de la nova organització?

—És més fàcil de dir que no d'adquirir aquesta confiança. Es tracta en dues paraules, de la confiança en l'artista i en la seva obra.

—Voleu dir-nos el mecanisme de l'organització?

—És ben senzill: comprem en ferm la producció d'un grup d'artistes. Sobre aquesta producció hi posem no únicament el

Pintura de Mompou (col. Plandiura)

ELS NOSTRES PINTORS JA TENEN MARXANT

La desaparició de la xelina, per dir la peça més representativa, ha canviat la situació del pintor. És ben clar que no és indispensable la misèria per a produir. Els casos més il·lustres demostren, al revés, que un cert confort és decididament favorable a la producció. Som lluny del pintor de diumenge a la tarda. D'aquell pintor del conte de Carner que no podia acabar de pintar un camp de blat perquè si

capital sinó l'organització, és a dir, l'eixamplament del radi d'actuació dintre i fora de casa.

—¿Quin fou el primer artista que contractà la «Sala Parés»?

—Fou Joaquim Vayreda, el malaguanyadíssim. Amb ell férem l'estudi d'un contracte que ha servit després com a base de molts d'altres. Francesc Vayreda morí pocs dies abans d'obrir la seva primera exposició, que ja entrava dins el contracte establert.

—¿I a hores d'ara, quants en teniu?

—Tenim sis pintors i un escultor. Mompou, Benet, Serra, Sisquella, Humbert i Domingo. L'escultor és Ernest Maragall.

—¿Teniu fe en la nova organització?

Pintura de Serra (col·lecció Trias)

—Absoluta. Crec que els nuclis de marxandisme que hi ha avui a Barcelona aniran creixent i multiplicant-se sempre. Crec, a més, que tant el comprador com el pintor trobaran en la nova organització no solament uns avantatges en una pila d'aspectes, sinó una forma d'adquisició que els privi de tenir desil·lusions amb l'obra que passa a les seves mans.

—Ara ve la indiscreció indispensable: ¿Creieu que els artistes estan contents?

—No hi ha cap mal en respondre-us: crec, és a dir, em consta que els artistes estan contents. També sé de bona tinta que el nostre client ho està cada dia més. ¿Voleu una prova que la nova organització plau a tot-hom? Mireu: alguns contractes, en vèncer han estat renovats amb nous

Pintura d'Humbert

avantatges. Per a qui? Per als artistes.

—Heu parlat d'extensió a dintre i a fora de casa.

—No es un simple projecte: la pròxima temporada les obres dels nostres artistes visitaran les capitals d'Europa, Londres, París, Berlín i Brussel·les. La nostra casa establirà un viatge que durarà uns dos mesos. Així la nostra producció començarà a arregar-se al costat de la producció mundial.

—Unes quantes xifres, si us plau?

—En els dos anys i mig d'aquesta prova les operacions han augmentat d'una manera molt considerable. En aquests darrers vuit mesos han passat a formar part de les

Pintura de Sisquella

Pintura de R. Benet

col·leccions barcelonines d'art modern més de cinquanta obres.

—Així els artistes han cobrat...

—Ja us ho diré. D'ençà de la creació de la casa, en concepte de contractes hem lliurat als artistes més de vint-i-cinc mil duros.

—Amb aquesta xifra envejable clourem la informació.

—Em sembla, que, fet i fet, aquest acabament és el més optimista.

La categoria social del pintor ha estat a casa nostra de les més difícils d'adquirir. Un fill pintor? Era una cosa, si fa no fa deshonorable. Hom no estava per estimar la qualitat de les seves teles, ni la robustesa del seu temperament. La paleta a les mans era un estigma.

La nostra pintura, que és, com ha dit Francesc Pujols, el nostre art nacional, ha saltat aviat a la categoria del professionalisme més autèntic. La gent s'ha avesat amb una facilitat més aviat ràpida a saber que una tela era una cosa que calia pagar i a bon preu.

Per arrodonir aquest procés mancava només el marxant d'art, que permet al pintor una seguretat decididament favorable a la producció.

R. M.

(FOTOS SERRA)

L'ASSASSINAT DE ROGER ACKROYD PER A. CHRISTIE

(Continuació del número anterior)

—Quina manera? Que us han dit avui?—vaig demanar.

Em llançà un esguard indefinible i digué:

—Una finestra oberta, una porta tancada, un cadiral que s'ha mogut tot sol... He demanat per què a aquests tres objectes i no m'han respost.

Va bellugar el cap, gonflà el pit i ens mirà obrint i tancant els ulls. Em va semblar ridículament infatuat i vaig preguntar-me si era tan hàbil com es deia. La seva gran reputació no recolzaria damunt d'un seguit d'atzars felïços?

Em penso que el coronel Melrose pensava la mateixa cosa. Vaig veure-li-ho a la cara.

—¿Voleu veure encara alguna altra cosa, senyor Poirot?—preguntà de sobte.

—¿Voldríeu tenir la bondat d'ensenyar-me la vitrina d'on l'arma ha estat agafada? Després no abusaré més de la vostra complaença.

Ens dirigirem cap al saló, però pel camí l'agent de policia parlà baix al coronel i aquest ens deixà sols. Vaig ensenyar la vitrina al meu veí, qui aixecà la tapa una o dues vegades. Després obrí la porta-finestra i passà a l'eixida. El vaig seguir. L'inspector Raglan feia el tomb justament per l'angle de la casa i s'adreçava vers nosaltres. El seu rostre apareixia sever i satisfet a la vegada.

—Ah! heus ací, senyor Poirot—digué—. Aquest afer no serà gaire complicat. En sento molta pena de veure acabar malament un tan gentil xicot!

La figura de Poirot esdevingué ombrívola. Respongué dolçament:

—Així, temo que no us podré ésser gaire útil.

—Una altra vegada serà—respongué l'inspector—, encara que en aquest país tranquil no ens havem d'ocupar gaire sovint d'assassinats.

—Heu reeixit amb una promptitud meravellosa—digué amb un to que semblava d'admiració—. ¿Voleu dir-me de quin procediment us heu servit?

—Ben segur que sí—respongué l'inspector—. Per començar cal el mètode: és el que sempre dic, de primer el mètode!

—Ah!—exclamà el seu interlocutor—. També és la meua divisa—. Mètode, ordre, i després fer treballar les petites cèl·lules grises.

—Cèl·lules?—preguntà l'inspector.

—Sí, les petites cèl·lules grises del cervell.

—Ah! Sí. Però em penso que d'això ens en servim tots.

—A un grau més o menys gran—mormolà Poirot—. Hi ha igualment diferències de qualitat. Després la psicologia d'un crim que cal estudiar.

—¿Esteu, doncs, imbuït de totes aquestes idees de psicoanàlisi?—preguntà l'inspector—. Jo que sóc un home ordinari...

—Estic segur que la senyora Raglan no és de la mateixa opinió—digué Poirot, fent un salut.

L'inspector Raglan, un xic desconcertat, tornà el salut i afegí amb un gran somriure.

—No m'heu comprès. Volia explicar-vos com he arribat a un resultat. Abans que tot, el mètode: el senyor Ackroyd ha estat vist viu per darrera vegada a les nou i quaranta-cinc, per la seva neboda miss Flora Ackroyd. Això és un punt, veritat?

—Sí ho creieu així.

—Així ho crec. A les deu i trenta el doctor ha declarat que el senyor Ackroyd havia mort feia almenys mitja hora. ¿Manteniu l'afirmació, doctor?

—Certament: una mitja hora almenys.

—Molt bé. Això ens dóna, amb un quart de diferència, l'hora en què el crim ha estat comès. He fet una llista de totes les persones que estaven a la casa, fixant-me en l'indret on eren o l'ocupació que tenien, entre tres quarts de deu i les deu.

I donà al senyor Poirot un tros de paper en el qual per damunt el musclé del detectiu, vaig poder llegir el que hi havia escrit en una lletra molt clara:

EL QUE HI HAVIA
ESCRIT EN UNA LLETRA
MOLT CLARA!

«Major Blunt: a la sala del billar amb el senyor Raymond (confirmat per aquest).

»Senyor Raymond: a la sala del billar.

»Senyora Ackroyd: a tres quarts de deu, esguardant el partit de billar. A les nou i cinquanta-cinc minuts va a la seva cambra, acompanyada fins a l'escala per Raymond i Blunt.

»Senyoreta Ackroyd: ha anat directament del despatx de seu oncle al primer pis (con-

firmat per Parker i per la cambrera, Elsie Dale).

»Servents:

»Parker: Ha anat directament a l'«Office» (confirmat per la majordona miss Russell, qui ha baixat per a parlar-li cap a les 9 h. i 47 m. i que ha restat amb ell deu minuts).

»Miss Russell: veure el de damunt. A les 9 i 45 parlava amb Elsie Dale al primer pis.

»Ursula Bourne, cambrera: A la seva cambra fins a les 9 i 55. Després a la sala dels criats.

»Senyora Cooper, cuinera: a la sala dels criats.

»Gladys Jones, sota-cambrera: a la sala dels criats.

»Elsie Dale, al pis, en les habitacions privades (vista per miss Russell i miss Ackroyd).

»Mary Tripp, ajudanta de la cuinera: sala dels criats.

»La cuinera està a la casa des de fa set anys. Ursula Bourne, des de divuit mesos. Parker, des d'un any. Els altres servents són nous; però amb l'excepció de Parker, que fa un paper estrany, els altres observen una actitud irreprotxable.»

—Vet aquí una llista molt ben feta—digué Poirot, tornant-la a l'inspector. Després afegí: —Estic absolutament segur que Parker no és culpable.

—Igual que la meua germana—vaig interrompre—, i ella s'equivoca raras vegades.

Però no feren esment de les meves paraules.

—Les meves constatacions disculpen bas-

tant les persones que es trobaven a la cambra continuà l'inspector—; però arribà a un fet greu. La portera del parc, Mary Black, tancava anit els finestrons, quan va veure en Ralph Paton traspasar la reixa i adreçar-se cap a la casa.

—¿N'està segura?—jo vaig preguntar vivament.

—Del tot, perquè el coneix bé. Passà molt de pressa i prengué la drecera de la dreta que mena a la terrassa.

—Quina hora era? demanà Poirot, la cara del qual romaníja impassible.

—Les nou i vint-i-cinc en punt—respongué l'inspector.

Hi hagué un silenci, i Raglan reprengué després:

—Tot és clar i s'explica fàcilment. A les nou i vint-i-cinc el capità Pat-

ton és vist entrar al parc; a dos quarts de deu poc més o menys, el senyor Geoffroy Raymond sent algú que demana diners al senyor Ackroyd i que aquest li ho nega. ¿Què va passar després? El capità Paton sortí com havia entrat, per la finestra, i es passejà furios i fora de si per la terrassa. Va arribar davant de la porta-finestra del saló, podien ser tres quarts de deu.

(Seguirà en el número vinent)

ELS HOTELS DE L'EXPOSICIO

LIQUIDEN

Taules i tauletes de nit. Si ens fos permès buscar-li un qualificatiu, titulariem aquesta foto: «Palau del moble»

els
Grans
Hotels de
l'Exposició
liquidaven

les existències de mobles i robes, va fer encaminar els nostres passos cap a l'Hotel número 1, on ens havien dit que hi trobaríem Don Miquel Regàs, ànima i cor, a la vegada que cervell de la més gran organització hotelera que s'hagi fet no sols a Catalunya, sinó que quasi ens atreviríem a dir en tot el món.

El senyor Regàs ens surt a rebre amb les mans esteses, convidant-nos a una afectuosa encaixada i amb el somriure als llavis, disposat a acompanyar-nos per aquell bat-i-bull de sales que abans eren menjadors, salons de lectures, *halls*, etc. Nosaltres, i com nosaltres la majoria dels barcelonins, havíem vist aquelles dependències plenes de llum, creuades en tots sentits de *grooms*, cambres, intèrprets, i altre personal d'una complicada màquina hotelera moderna i d'altura; havíem vist els forasters passejant-se satisfets per aquells passadissos i sales plenes d'animació i vida; havíem, en fi, vist tot allò en plena marxa, en mig de la febre de les grans diades del magne certamen barceloní. Ara, en veure tots aquells llocs

abarroats de coses, plens de mobles de totes menes, de taules i tauletes, d'estives de llençols i tovalloles i flassades, en fi, de tot allò que hi ha d'haver en una empresa que entre tots quatre edificis comptava a la raïlla de mil cambres,

Una processó d'armaris de lluna. Fòra curiós si en un moment donat els miralls ens retornessin tots els rostres femenins que s'hi han mirat durant l'any de l'Exposició

hem de confessar que de moment ens va causar una sensació depriment, com d'una cosa que es desfà. Naturalment que no suposàvem pas que allò hagués de durar per sempre més, però vulgues que no, no ens sabem treure del magi la idea d'un embarc o d'una gran casa que es troba amb els mobles al carrer. Reaccionàrem, però del nostre pessimisme, i en això hi contribuï en bona part la cara riallera sempre, i satisfeta, del senyor Regàs, que amb gest amable ens explicava:

— Faci's càrrec que hi havia invertits aquí a la raïlla de tres milions de pessetes de parament, de les quals n'hem amortitzat aproximadament prop d'un cinquantia per cent i el posem per tant a la venda a meitat de preu. És el rematament lògic i racional d'una empresa feta amb caràcter interí.

— Però tot això sols deuria interessar, per a comprar-ho, als hotelers i fondistes, perquè a ningú deuria convenir quedar-se amb tanta balumba de material capaç per a parar mil cases.

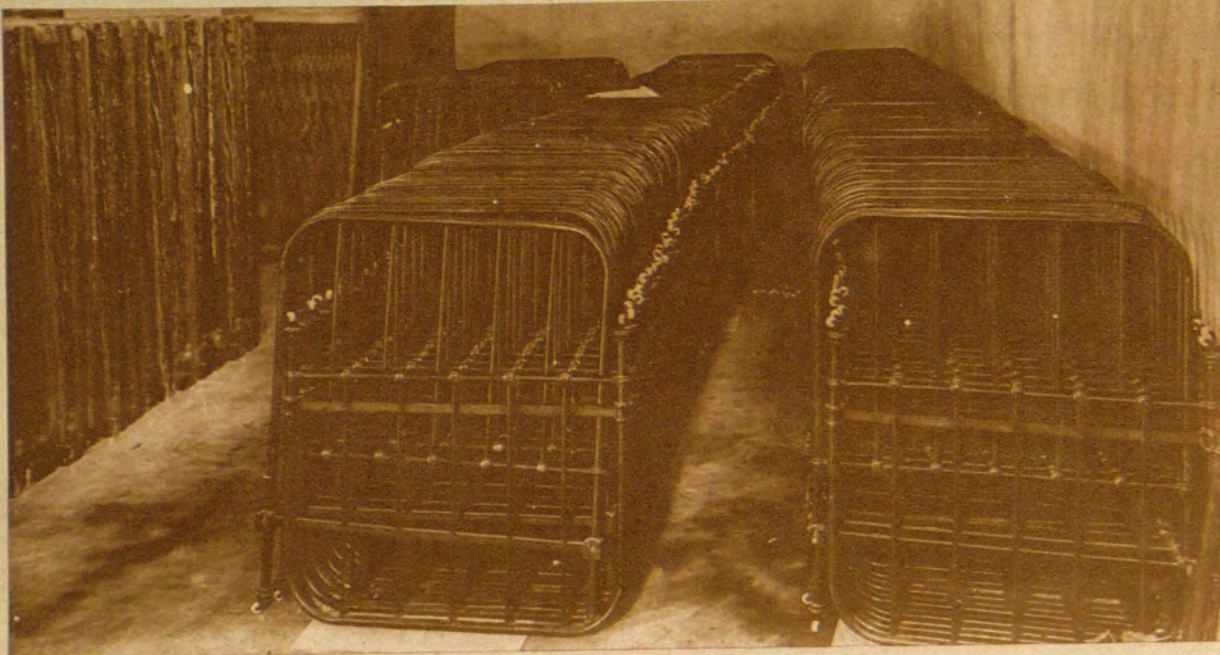
— No ho cregui, no; nosaltres ho venem en petites partides també a particulars. Han passat ja per aquí infinitat de senyores de sa casa, emportant-se'n qui mitja dotzena de tovalloles, qui una dotzena de llençols o de tovalloles. Tothom qui vingui aquí, trobarà gèneres usats en molt bon estat i a un preu molt enraonat i per altra banda nosaltres ho adinerarem més que venent-ho a grans partides.

Anem recorrent peces i més peces, abarroades de material. Aquí llits i més llits, a un altre lloc, coixins, edredons i fundes de coixinera; més enllà llençols, tovalloles de fil i de cotó; allà tauletes de nit i cadires de tota mena i així fins a cansar-nos

la vista de tan veure coses que talment diríeu que acaben de sortir de la botiga.

— Està satisfet del resultat d'aquesta empresa? Li preguntem nosaltres.

Una estiba de coixins capaç de fer venir ganes de dormir sobretot...

...si tinguessin l'amabilitat de muntar-nos tots aquests llits per que poguessim triar el més còmode

i quan hi eren no se'n sabien anar.

— En general, marxaven satisfets de l'Exposició?

— Sí. Tant els nacionals com els estrangers es feien grans bocades de l'esplendor del nostre Certamen. Als que els costava més reconèixer-ho, eren els francesos, als quals és sabut que els és difícil de declarar-se superats per ningú. Malgrat tot, acabaven per dir que els jocs d'aigua eren meravellosos.

— En el que es refereix a l'organització administrativa d'aquests hotels, n'ha quedat també satisfet?

— En absolut. S'han fet veritables miracles de treball. Faci's compte que els consellers diàriament coneixien totes les xifres d'entrades, sortides i estàncies de passatgers, recaptació i despeses.

Així s'ha pogut aconseguir una xifra de beneficis equivalent al 60 % de la recaptació. És a dir, que les despeses generals de l'empresa, pujaven sols al 40 % del que recaptava. Crec que és una xifra record.

I amb un ample gest d'entusiasme, prossegueix: — Ara, a liquidar tot això de la millor manera possible i de seguida...

— A reposar? — férem nosaltres.
— A reposar? No, no. A cercar noves activitats i iniciatives per poder fer pujar la nostra estimada Barcelona per damunt de tot. És el meu ideal.

J. V. A.

— Completament satisfet. Em cap el goig de poder dir que ha estat el negoci més sanejat de la passada Exposició. I consti que no em refereixo tan sols al que hem fet nosaltres com a entitat concessionària, sinó el Comitè de l'Exposició, ja que la xifra global d'ingressos que nosaltres li hem proporcionat, és dels més importants, per no dir el més important de tots.

— ¿Quants visitants calcula que varen allotjar en aquests hotels?

— És una xifra que fa de mal precisar. Tots aquests llibres d'aquí són els duplicats de les factures emeses. Una més, una menys, calculo que n'hi ha cinquanta mil. Ara posí que cada factura correspongui només a tres hostes — i crec que em quedo curt — ens anem a la xifra de cent-cinquanta mil persones, hostatjades durant els mesos de l'Exposició.

— Quin va ésser el temps de major afluència?

— Octubre i novembre de l'any vint-i-nou. Durant aquells dies vàrem trobar-nos moltes vegades amb totes les habitacions preses.

— ¿Quina mena de passatgers acostumaven a venir?

— De tot. Des de prínceps de sang reial, fins als modestos però simpàtissims cantaires dels orfeons de Catalunya, el dia de l'homenatge a en Millet, posseïu-hi tota l'escala social.

— Incidents desagradables, se'n varen registrar?

— No gaires. Un diplomàtic estranger el vàrem trobar mort a la seva cambra, a causa d'un atac al cor. Com a compensació també hi vàrem tenir un

naixement. Un infant que el primer cop d'ull que va donar al món, va veure les màgiques fantasies de l'aigua i la llum i degué quedar encantat d'haver arribat a un món tan bonic. Ja s'ho trobarà més endavant. Encara més desagradable que el mort, va ésser un pobre home que se'n hi va tornar boig i va tenir d'ésser reclòs a un manicomi.

— ¿Podria dir-nos quina fou la factura més alta que s'ha cobrat?

— Fou la del Grup Navarro, que pujà a la ratlla de seixanta mil pessetes. De particulars en trobaríem que passen de les vuit i deu mil pessetes. Molts venien aquí per un número limitat de dies

El menjador de l'Hotel número 1 fóra ara poc adient per fer-hi un àpat. En canvi una bona mestressa de sa casa hi podrà trobar un assortit de llençols i flassades que podria fer el parament d'un grapat de cambres

FOTOS ESMELI

Aquest pilot de llibres són el duplicat de les factures esteses. N'hi ha cinquanta mil i pugen un grapat de mils duros

Rambla
de Catalunya, 24
(entre Corts Catalanes i Diputació)
Telèfon 21343

FAIXES
SOSTENEDORS
COTILLES
ESPATLLERES
MITGES

TOT DE CAUTXULINA
PER A APRIMAR
I VESTIR A LA MODA

PATENT 95.991

Dues obres de gran èxit

EL FOC

d'Enric Barbusse, primera edició catalana Ptes. 5

Memòries d'un llit de matrimoni

de Lluís Capdevila (edició definitiva)
Ptes. 3'50 (Demaneu-lo a totes les llibreries)

JOCS PORTIER

Immens assortit. - Preus desde 3'00 ptes. Joc complet

FERRETERIA PLA

Tallers, 66 i 68 - BARCELONA

CATALANS!

adquiriu un

JORDIET

Val 3 ptes. - Novetat de

CLINICA DE BEBES

6, Tapineria, 6

(Via Laietana)

Rambla del Mig, 7 (davant del Liceu)
INSTITUT DE MASSATGE

NAGSA

ARTS GRAFIQUES

CASANOVA, 212-214

TEL. 71164

FABRICA DE
JOIERIA i PLATERIA **FILL DE A. ORIOL**
CIUTAT 7 PRAL.

La senyoreta Vilà (dins la rodona) i la senyora de Bertran, classificades en primer i segon lloc, respectivament, en la carrera d'out-boards celebrada el diumenge en l'escullera de Llevant. FOTOS GASPAR

